

Wskazówki dla nauczycieli do pracy z uczniem dyslektycznym w klasie

- ✓ właściwie rozpoznać rodzaj trudności ucznia
- ✓ nie dostosowywać swoich wymagań i ocen do „średniej klasowej”, lecz do faktycznych jego możliwości
- ✓ pamiętać o empatii i podejmować perspektywę dziecka
- ✓ uznać jego prawo do błędów
- ✓ poszukiwać mocnych stron dziecka, zauważać je i wzmacniać poprzez wyznaczanie odpowiednich zadań
- ✓ stwarzać okazje do osiągnięcia sukcesu
- ✓ dostarczać zadowolenia z podejmowanej aktywności
- ✓ nie dopuścić, aby słabe postępy w czytaniu i pisaniu zniechęciły dziecko do nauki
- ✓ zachęcać do wysiłku, pomagać mu, ale go nie wyręczać
- ✓ kierować procesem samokształcenia i samokontroli
- ✓ oczekiwać systematycznej pracy w domu, w poradni lub szkole pod kierunkiem specjalisty
- ✓ często nagradzać, unikać stosowania kar, zwłaszcza w przypadku zadań opartych na dobrej technice czytania i pisania
- ✓ dawać szansę poprawy: *Spróbuj powiedzieć o tym coś więcej; A może ocenisz to inaczej*
- ✓ nie opierać nauczania na emocjach negatywnych: strachu, niepewności, poczuciu wstydu, winy, lecz na uczuciach pozytywnych: zainteresowaniu, przeżyciu sukcesu
- ✓ unikać stwierdzeń silnie negatywnych, np. *Nie, źle; To nie na temat*
- ✓ nie stosować rywalizacji i nie stawiać za wzór zdolniejszych dzieci

CZYTANIE - DYSLEKSJA

- ✓ uwzględniać mniejsze możliwości dziecka dyslektycznego w zakresie czytania niż możliwości przeciętnie zdolnego ucznia
- ✓ nie odpytywać z głośnego czytania przy całej klasie, zwłaszcza tekstu, którego dziecko nie ćwiczyło
- ✓ pozwalać na przygotowanie tekstu do oceny
- ✓ korygować błędy poprzez właściwą prezentację, nie poprzestając na zachęcie do powtórnego prawidłowego odczytania
- ✓ zwracać uwagę na tempo i technikę czytania oraz na poziom rozumienia tekstu
- ✓ nie przyśpieszać tempa czytania
- ✓ zezwolić na korzystanie z taśm magnetofonowych z nagraniami lektur szkolnych (Biblioteka Książki Mówionej)

PISANIE – DYSORTOGRAFIA

- ✓ uwzględniać mniejsze możliwości w zakresie pisania dziecka dyslektycznego niż możliwości przeciętnie zdolnego ucznia
- ✓ unikać demonizowania ortografii
- ✓ dyktanda w klasach niższych zastąpić pisaniem z pamięci
- ✓ w klasach wyższych dyktanda i prace pisemne oceniać opisowo przez wskazanie błędów - pod warunkiem systematycznej pracy w domu, znajomości reguł
- ✓ uzmysławiać praktyczną wartość korzystania z zasad ortograficznych

- ✓ wyrabiać u ucznia nawyk pracy ze słowniczkiem ortograficznym, a podczas klasówek pozwalać na korzystanie z niego
- ✓ zwracać uwagę na częstotliwość i rodzaj błędów w pisaniu, śledzić ich dynamikę, by móc docenić każdą poprawę
- ✓ zwiększać limit czasu na pisanie sprawdzianów
- ✓ korzystne jest zrobienie sprawdzianu pisania indywidualnie, w miarę możliwości poza lekcją
- ✓ dyktanda nie powinny mieć zdań złożonych, ponieważ dziecko nie potrafi zapamiętać całego długiego zdania
- ✓ zamazywać wyrazy z błędami i pisać je w całości poprawnie u góry (używanie korektora, naklejanie pasków papieru)
- ✓ dać dziecku możliwość samodzielnego sprawdzenia dyktanda
- ✓ w klasach niższych pisanie ze słuchu zastępować pisanem z pamięci

PISANIE - STRONA GRAFICZNA PISMA (DYSGRAFIA)

- ✓ indywidualnie traktować dziecko leworęczne i z obniżoną sprawnością motoryczną ze względu na niski poziom estetyczny zeszytów
- ✓ wyrównywać opóźnienia motoryczne
- ✓ kształtować i utrzymywać prawidłowe nawyki motoryczne
- ✓ korygować stronę graficzną, np. poprzez prezentację właściwych połączeń
- ✓ przy nieprawidłowym chwycie pisarskim stosować nasadkę na pióro
- ✓ zastąpić niektóre sprawdziany pisemne indywidualnymi sprawdzianami ustnymi
- ✓ dopuścić możliwość wykonania prac pisemnych przy użyciu komputera, maszyny do pisania
- ✓ w pierwszym okresie nauki zachęcać do pisania ołówkiem i w większej niż normalna liniaturze
- ✓ pisać wyraźnie na tablicy i zwracać uwagę, czy dziecko dyslektyczne nadąża z pisaniem

METODY I FORMY PRACY

- ✓ stosować metody aktywizujące
- ✓ wspomagać zapamiętywanie, angażując wzrok, słuch, dotyk, ruch oraz włączając kojarzenie
- ✓ odwoływać się do różnych emocji, na przykład poprzez stosowanie scenek
- ✓ urozmaicać i wzbogacać proces nauczania poprzez wplatanie w tok lekcji elementów ćwiczeń korekcyjnych
- ✓ utrzymywać materiał w dłuższym czasie, stosując więcej powtórzeń
- ✓ dostosować ilość czasu potrzebnego do wykonania zadania do tempa pracy ucznia
- ✓ w klasie podczas czytania lub przepisywania tekstu zadawać dziecku dyslektycznemu odpowiednio krótszy fragment
- ✓ nie „wyrывać” dzieci dyslektycznych do natychmiastowej odpowiedzi, ponieważ mają trudności z szybkim przypomnieniem sobie nazw, dat, terminów, słówek z języków obcych
- ✓ na początku edukacji jak najczęściej łączyć mówienie i pisanie
- ✓ łączyć sprawność czytania ze zrozumieniem i pisanie
- ✓ pomagać uczniom w wyławianiu z tekstu istotnych treści, uczyć notowania ich
- ✓ przy trudnościach językowych skoncentrować się na nauce tylko jednego języka obcego
- ✓ często sprawdzać zeszyty i poprawność zapisów prac domowych
- ✓ ilość zadawanych prac dostosować do możliwości dziecka
- ✓ robić krótkie przerwy lub zmieniać rodzaj aktywności podczas zajęć ze względu na zwiększoną męczliwość dziecka

- ✓ posadzić je blisko siebie, aby lepiej koncentrowało uwagę, aby móc je obserwować i pomóc mu w razie potrzeby
- ✓ zezwolić na korzystanie z kalkulatora
- ✓ dopuścić w pewnych sytuacjach możliwość nagrania lekcji na dyktafon

SPOSOBY OCENIANIA

- ✓ stosować wobec ucznia z dysleksją rozwojową łagodniejsze kryteria oceniania w zakresie tych sprawności i umiejętności, które sprawiają mu szczególne problemy
- ✓ uwzględniać różne czynniki wpływające na jakość pracy
- ✓ udzielać informacji zwrotnej na temat postępów w nauce, poziomemu przyswajania wiedzy, sfer wymagających dodatkowej pracy
- ✓ ocena powinna dotyczyć głównie poprawności wypowiedzi ustnych i strony merytorycznej prac pisemnych
- ✓ często sprawdzać wiadomości ustnie
- ✓ w klasach starszych dyktanda i prace pisemne oceniać opisowo przez wskazanie błędów, które stałyby się materiałem do indywidualnej pracy związanej z ich poprawą
- ✓ uwzględniać wszystkie osiągnięcia ucznia dostrzegane w danym przedmiocie
- ✓ nagradzać nie tylko za efekty pracy, ale również doceniać włożony wysiłek
- ✓ oceniać prace dodatkowe wychodzące poza podstawowe wymagania
- ✓ nie omawiać błędów w obecności całej klasy
- ✓ nie obniżać ocen z prac pisemnych za „brzydkie pismo”, jeśli wynika ono z mniejszej sprawności motorycznej rąk
- ✓ oceniać na jednakowych prawach brudnopis i czystopis
- ✓ na pewien czas można zaniechać stawiania ocen